

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2TdoV/11/2018
Identifikačné číslo spisu: 9517100022
Dátum vydania rozhodnutia: 08.06.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Šišková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:9517100022.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Aleny Šiškovej a sudcov JUDr. Petra Hatalu, JUDr. Jany Serbovej, JUDr. Juraja Klimenta a JUDr. Martina Bargela v trestnej veci obvineného Ing. F. F. a spol. pre prečin volebnej korupcie podľa § 336a ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. a) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. j) Tr. zák. formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zák., prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 8. júna 2020 v Bratislave dovolania obvinených Ing. F. F. a F. A., podané prostredníctvom obhajcov JUDr. Vladimíra Stanka a JUDr. Miroslava Mydla proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. marca 2018, sp. zn. 2 To 8/2017, a takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolania obvinených Ing. F. F. a F. A. odmieta.

Odôvodnenie

Špecializovaný trestný súd, pracovisko Banská Bystrica (ďalej aj „súd prvého stupňa“ alebo „súd“) rozsudkom z 15. júna 2017, sp. zn. BB-3T/4/2017 uznal obvinených Ing. F. F. a F. A. za vinných z prečinu volebnej korupcie podľa § 336a ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. a) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. j) Tr. zák. formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

Ing. F. F. ako kandidát na funkciu starostu obce U. X. pred voľbami a aj počas volieb do orgánov samosprávy obcí, ktoré sa konali dňa 15. novembra 2014 v obci U. X., okres J. po vzájomnej dohode s F. A. a V. A., ich prostredníctvom sľuboval a minimálne dva dni pred voľbami, ale aj v deň volieb, odovzdal najmenej šiestim osobám rómskeho pôvodu a to D. A., P. A., F. U., M. A., D. A., P. K. ako úplatok pol litrovú fľašu alkoholu - vodka, čokolády a kávu za to, aby vo voľbách do orgánov samosprávy obcí dali svoj hlas kandidátovi na funkciu starostu obce U. X. Ing. F. F..

Súd prvého stupňa za to obvinenému Ing. F. F. uložil podľa § 336a ods. 3, § 36 písm. j), § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 12 (dvanásť) mesiacov, ktorého výkon podmienene odložil so skúšobnou dobou v trvaní 3 (tri) roky [§ 49 ods. 1 písm. a), § 50 ods. 1 Tr. zák.]. Súčasne súd obvinenému uložil peňažný trest v sume 300 (tristo) eur a pre prípad, že by výkon peňažného trestu mohol byť úmyselne zmarený náhradný trest odňatia slobody vo výmere 2 (dva) mesiace [§ 56 ods. 1,

§ 57 ods. 3 Tr. zák.], ako aj podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. trest zákazu činnosti spočívajúci v zákaze výkonu zamestnania, povolania a funkcie s rozhodovacou právomocou v orgánoch verejnej a štátnej moci na dobu 5 (päť) rokov.

Obvinenému F. A. súd za to uložil podľa § 336a ods. 3, § 36 písm. j), § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 12 (dvanásť) mesiacov, ktorého výkon podmienčne odložil so skúšobnou dobou v trvaní 3 (tri) roky [§ 49 ods. 1 písm. a), § 50 ods. 1 Tr. zák.]. Súčasne súd obvinenému uložil peňažný trest v sume 160 (jedenstošesťdesiat) eur a pre prípad, že by výkon peňažného trestu mohol byť úmyselne zmarený náhradný trest odňatia slobody vo výmere 1 (jeden) mesiac [§ 56 ods. 1, § 57 ods. 3 Tr. zák.].

Proti tomuto rozsudku podali obvinení odvolania, ktoré Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením z 20. marca 2018, sp. zn. 2 To 8/2017 podľa § 319 Tr. por. zamietol.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podali obaja obvinení dovolania.

Obvinený Ing. F. F. oprel dovolanie a doplnenie dovolania, podané prostredníctvom zvoleného obhajcu JUDr. Vladimíra Stanka, o dovolacie dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. c), g), i) Tr. por., teda s odôvodnením, že zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu, rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom, a rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Obvinený namietol porušenie čl. 49 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), pretože v danom prípade nebol využitý prostriedok nápravy z iného právneho odvetvia, a to napadnutie neústavnosti volieb do samosprávneho orgánu v obci U. X. sťažnosťou oprávnených osôb na Ústavnom súde Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Jeho konanie nebolo možné vzhľadom na judikatúru ústavného súdu definovať ako protiprávne. V tejto súvislosti sa nestotožnil s argumentáciou odvolacieho súdu k výkladu ustanovenia § 336a Tr. zák., ktorý bol extenzívny, v neprospech obvineného, pričom si súd v odôvodnení uznesenia odporoval. Podľa obvineného je problémom hlavne chýbajúca definícia pojmu úplatok, pričom v ustanovení § 131 ods. 3 Tr. zák. absentuje presná hodnota plnenia. Vo všeobecnosti je plnením bez právneho nároku aj inštitút darovacej zmluvy. Obvinený je názoru, že ustanovenie § 336a Tr. zák. odporuje podstate volebnej kampane (a jej ústavných limitov vychádzajúcich z čl. 30 a 31 ústavy), ktorej súčasťou sú prísluby politikov budúceho plnenia majetkovej alebo nemajetkovej povahy. Predvolebné sľuby kandidujúcich subjektov, vrátane sľubov s majetkovým obsahom, sú zložkou volebnej kampane. Svoje tvrdenia podporil poukazom na nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 33/2014 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. Tpj 27/2017 (vo vzťahu k nemožnosti riešenia medzier v zákone extenzívnym výkladom). Zároveň uviedol, že zo znenia ustanovenia § 336a Tr. zák. a výkladu ústavného súdu nemohol viesť, aké konanie, resp. opomenutie zakladá trestnú zodpovednosť, keďže zákon o voľbách do orgánov samosprávy obcí explicitne nevymedzuje zákaz nekalých praktík vo volebnej kampani, pričom je zrejmé, že kandidáti v predvolebných kampaniach poskytujú na volebných mítingoch materiálne výhody alebo prísluby materiálnej povahy. Trestné činy a tresty musia byť navyše jasne definované zákonom, t. j. zákon musí byť primerane dostupný a predvídateľný tak, aby jednotlivец mohol regulovať svoje konanie. Nakoľko zákon nedefinuje rozsah právomoci voľnej úvahy zverenej štátnym orgánom a spôsob jej vykonávania pri posudzovaní predmetného trestného činu, nemohlo dôjsť k naplneniu znakov prečinu volebnej korupcie podľa § 336a ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. a) Tr. zák. Obvinený bol preto podrobený svojvoľnému trestnému stíhaniu a odsúdeniu. Napadnuté rozhodnutie je teda v rozpore s čl. 31 a čl. 49 ústavy a čl. 7 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“).

V ďalšej časti obvinený namietal porušenie zásady prezumpcie nevinoty pri vyhotovovaní obžaloby prokurátorkou Úradu špeciálnej prokuratúry (ďalej len „prokurátorka“), ktorá po označení obžalovaných, popise skutku a právnej vety uviedla „čím spáchali“, a tým vyjadrila názor na ich vinu. Námietky obvineného pritom odvolací súd vyhodnotil v rozpore s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a Smernicou Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/343 z 9. marca 2016 o posilnení určitých aspektov prezumpcie nevinoty a práva byť prítomný na konaní pred súdom v

trestnom konaní (ďalej len „smernica“). Čl. 6 ods. 2 Dohovoru ochraňuje pred nepriaznivým ovplyvňovaním spravodlivého trestného konania zaujatými vyhláseniami, urobenými v úzkej súvislosti s konaním. Právo na prezumpciu neviny je porušené, ak pred zistením viny zákonným spôsobom súdne rozhodnutia alebo vyhlásenia verejných činiteľov naznačujú názor, že osoba je vinná. Postačí aj úvaha, z ktorej vyplýva, že súd alebo iný orgán považuje obvineného za vinného. Úvahou prokuratúry o vine obvinených došlo k porušeniu čl. 50 ústavy, čl. 6 ods. 2 Dohovoru v spojení s § 2 ods. 4 Tr. por., § 16 smernice.

Ďalej bolo porušené jeho právo vyplývajúce z čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru, keď súd prvého stupňa odmietol podľa § 272 ods. 3 Tr. por. vykonať na hlavnom pojednávaní dovtedy nevykonané navrhnuté dôkazy, vrátane vypočutia svedkov v prospech obvineného. Rovnako odvolací súd na verejnom zasadnutí odmietol návrhy obvineného na doplnenie dokazovania, ktorými mienil spochybníť vierohodnosť výpovedí svedkov, s tým, že obžalovaný nemá právo na vykonanie dokazovania v plnej navrhovanej miere. Obvinený považoval rozhodnutie odvolacieho súdu za arbitrárne, a to s prihliadnutím na rôzne rozsudky ESEP. Podľa obvineného bol postupom súdov nižšieho stupňa porušený záväzok Slovenskej republiky upravený v čl. 6 ods. 1 smernice, ktorý zakotvuje povinnosť súdov hľadať usvedčujúce a oslobodzujúce dôkazy a právo obhajoby predkladať dôkazy v súlade s platným vnútroštátnym právom. Odvolací súd vychádzal z prezumpcie viny obvineného, keď ho formalisticky vyzval na oznámenie návrhov na doplnenie dokazovania, ktoré následne bez podrobného odôvodnenia odmietol. Z uvedených dôvodov došlo k porušeniu práva vypočuť alebo dať vypočuť svedkov proti sebe, vyhľadávať a predkladať dôkazy za rovnakých podmienok ako protistrana, na príležitosť predložiť každý dôkaz nutný na to, aby obhájil svoje tvrdenia, na primeranú a dostatočnú možnosť spochybníť svedectvo a vypočuť osobu, ktorá ju urobila, a tým k porušeniu čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 ústavy, § 2 ods. 10, ods. 14 Tr. por. a čl. 6 ods. 1 smernice.

Odvolací súd sa nevyrovnal s námietkami obvineného k svojvoľnému hodnoteniu výpovedí svedkov súdom prvého stupňa, ktorý jednostranne vyhodnotil zmenu výpovedí svedkov, urobených na hlavnom pojednávaní v prospech obvineného. Nakoľko súdy vopred vychádzali z presvedčenia o jeho vine, porušili čl. 6 ods. 2 Dohovoru, čl. 50 ods. 2 ústavy, čl. 40 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, § 22 a čl. 6 ods. 2 smernice, § 2 ods. 4, ods. 12 a § 168 ods. 1 Tr. por.

Obvinený v ďalších častiach rozsiahlo poukazoval na nedôveryhodnosť výpovede svedkov Q. A. a V. A., rozpory vo viacerých výpovediach svedkov alebo spoluobvineného F. A., pričom ich konfrontoval s vlastnými úvahami, resp. dôkazmi, ako aj s názormi súdov nižšieho stupňa. Následne konštatoval neexistenciu dôkazu o vzájomnej dohode medzi obvinenými, za súčasného zopakovania svojej argumentácie z iných častí dovolania. Podľa obvineného výpoveď obvineného F. A. svedčila v jeho prospech.

Obvinený taktiež namietol čítanie výpovedí svedkov bez splnenia podmienok na ich použitie ako podkladu pre rozhodnutie, keďže svedčili v neprospech obvineného. Tým bol porušený čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru v spojení s § 264 ods. 1, ods. 2 Tr. por. Odvolací súd sa k podstate námietky nevyjadril, iba konštatoval splnenie podmienok podľa § 264 ods. 1 Tr. por. Obvinený pritom v prípravnom konaní žiadal vykonať konfrontáciu s danými svedkami, ako aj so svedkom JUDr. F., avšak tieto návrhy mu boli zamietnuté.

Rovnako výpoveď svedka JUDr. F. nemohla byť podkladom rozhodnutia, keďže čítanie zápisnice nenavrhol obhajca alebo obvinený, ani nebol v zápisnici zaznamenaný súhlas prokurátora a obvineného, a výpoveď vyznieva v neprospech obvineného. Postup prvostupňového súdu bol preto v nesúlade s § 263 ods. 3 písm. a) Tr. por. a čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru. Odvolací súd nezhliadol porušenie zákona.

Podľa obvineného došlo aj k porušeniu § 163 ods. 3 Tr. por., keď popis skutku v skutkovej vete neobsahuje miesto, čas, ani spôsob spáchania skutku (aké množstvo kávy a pálenky mal, resp. odovzdal a ktorým svedkom). Zároveň nebola zachovaná totožnosť skutku oproti obžalobe, keď súd prvého

stupňa „prekvapivo“ skutok doplnil a tým mu znemožnil navrhovať, predkladať a obstarávať dôkazy na jeho obhajobu. Obvinený sa pritom nestotožnil s názorom odvolacieho súdu, že išlo o doplnenie detailov skutku.

Obvinený tiež namietol nezákonnosť použitia listinného dôkazu - jeho fotky vyhotovenej svedkom Q. A. bez súhlasu obvineného, ktorú súd prvého stupňa oboznámil, čím bolo porušené ustanovenie § 119 ods. 2 Tr. por. Aj keď súd v rozsudku tento dôkaz neuvádzal, neznamená to, že ho nevezal na vedomie.

Súčasne namietol nezákonnosť a nespravodlivosť celého trestného konania z dôvodu založenia jeho viny na nezákonných postupoch prokurátorky a súdu prvého stupňa, uvedených v iných častiach dovolania, ako aj pochybnosť o nestrannosti a nezávislosti Špecializovaného trestného súdu v Pezinku z dôvodu, že súd vykonal iba dôkazy, ktoré navrhol prokurátor. Odvolací súd sa k tomu nevyjadril.

Taktiež pripomenul požiadavku jasného a zrozumiteľného odôvodnenia súdneho rozhodnutia, pričom odvolací súd nedal odpovede na jeho námietky a ignoroval ustanovenia smernice.

Na záver namietol nestrannosť a nezávislosť súdu prvého stupňa a Úradu špeciálnej prokuratúry, pričom žiadal jej vylúčenie z dôvodov porušenia zásady prezumpcie neviny. Dovolaciemu súdu navrhol, aby vyslovil, že napadnutými rozhodnutiami a konaniami, ktoré im predchádzali, boli porušené základné práva obvineného, uvedené v dovolaní. Zároveň mu navrhol, aby napadnuté rozhodnutia zrušil a vec prikázal na nové prerokovanie a rozhodnutie Špecializovanému trestnému súdu, pracoviisko Banská Bystrica.

Obvinený na podporu svojich tvrdení poukázal na rôzne rozhodnutia ESĽP.

Obvinený v doplnení dovolania rozšíril svoje podanie k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. o ďalšiu argumentáciu a judikatúru ESĽP z dôvodu, že prokurátorka uznesením z 3. októbra 2018 č. k. VII/1 Gv 46/16/1100-39 zastavila trestné stíhanie proti vymenovaným osobám, vedené pre trestný čin volebnej korupcie podľa § 336a ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. a) Tr. zák. s poukazom na ustanovenie § 138 písm. j) Tr. zák. formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zák., pretože sa významnou mierou podieľali na objasnení a usvedčení obvineného. Podľa ESĽP použitie výpovede svedka výmenou za imunitu alebo iné výhody môže spochybniť spravodlivosť konania voči obvinenému, keďže výpovede mohli byť podané len za účelom získania ponúkanej výhody alebo osobnej pomsty. Obvinený vyjadril presvedčenie, že nejednoznačné meniace sa výpovede svedkov boli vykonané za účelom pomsty jeho osobe. Svedkovia sa pred a po hlavnom pojednávaní vyjadrovali, že im bolo sľúbené, aby vypovedali v neprospech obvineného, keďže ich trestné stíhanie bude zastavené.

V ďalšej časti svojho podania obvinený namietol zamietnutie (pozn. aut.: správne má byť odmietnutie) návrhov na výsluch svedkov. Súd prvého stupňa posúdil sám, čo je pre prípad relevantné, odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil. Tým došlo k porušeniu čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru.

Podľa názoru obvineného sa odvolací súd nedostatočne vyrovnal s jeho námietkou ohľadne nepravdivosti výpovedí svedkov. Napadnuté uznesenie neobsahovalo úvahy o prípadných dôvodoch, ktoré mohli viesť ku krivému svedectvu svedkov, ani nevyhodnotil ich vierohodnosť. Svedok Q. A. počas konania viackrát zmenil svoju výpoveď, keď najprv tvrdil, že so skutkom nič nemal (iba jeho manželka), potom na hlavnom pojednávaní sa priznal k rozdávaniu tovaru spolu s F. A.. Súdy prvého stupňa konanie ani zmenu výpovede nevyhodnotili.

Obvinený zotrval na dovolaní a jeho dôvodoch.

Obvinený následne dovolaciemu súdu doručil návrh na prerušenie konania a podanie návrhu na začatie prejudiciálneho konania a doplnenie k týmto návrhom.

V návrhu na prerušenie konania a podanie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa čl. 267 ZFEÚ

obvinený na úvod poukázal na povinnosť súdu podať predmetný návrh v zmysle ustanovení Občianskeho súdneho poriadku a následne zopakoval svoje tvrdenia k námietke porušenia zásady prezumpcie nevinu. Súdny postupoval v rozpore s čl. 6 ods. 2 smernice, pričom súd prvého stupňa dospel pri vyhodnotení dôkazov k záveru o možnej ovplyvniteľnosti časti svedkov, ale na pochybnosti o vierohodnosti svedkov neprihliadol. Na záver uviedol, že ako dovolateľ podáva návrh na prerušenie konania a podanie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa čl. 267 ZFEÚ na výklad § 16 a čl. 6 ods. 2 smernice.

V doplnení návrhu opätovne poukázal na odôvodnenia rozhodnutí súdov nižšieho stupňa vo vzťahu k možnej nepravdivosti výpovedí svedkov a odmietnutie návrhov na doplnenie dôkazov zo strany odvolacieho súdu, resp. nevyrovnanie sa s návrhom na vypočutie svedka D. Q., ktorý videl zakúpený tovar a mal priamku vedomosť o spôsobe jeho nakladania. O existencii tohto svedka v čase konania nevedel. Podľa obvineného súdu na základe slovenského právneho poriadku priznávajú určitej skupine obyvateľov právo klamať orgánom činným v trestnom konaní zo zisťujúcich dôvodov, na podklade klamlivých výpovedí niekoho odsúdiť, zároveň v prípade pochybností nepriznáva právo rozhodnúť v prospech obžalovaného. V dôsledku toho sú ustanovenia § 2 ods. 10 Tr. por. a § 285 písm. a) až c) Tr. por. v nesúlade s čl. 6 a odôvodnením uvedeným v bode 22 smernice, ako aj s čl. 48 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie. Z týchto dôvodov obvinený navrhol predloženie prejudiciálnej otázky Európskemu súdnemu dvoru.

Obvinený F. A. oprel dovolanie a doplnenie dovolania, podané prostredníctvom zvoleného obhajcu JUDr. Miroslava Mydla, o dovolacie dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. c), i) Tr. por., teda s odôvodnením, že zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu a rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Obvinený uviedol, že súdy nemali dôkaz preukazujúci vzájomnú dohodu medzi obvinenými. V nadväznosti na to poukázal na svoju výpoveď z hlavného pojednávania, v ktorej poprel prevzatie úplatku. S obvineným Ing. F. F. sa pred voľbami nestretol, ani ho nepožiadaval o zabezpečenie hlasov. Kávy, čokolády a pálenku mu priniesol JUDr. D. F., aby mu robil kampaň. Veci si však nechal.

V ďalšej časti poukázal na hodnotenie jeho výpovede súdmi nižšieho stupňa. Závery odvolacieho súdu o uzatvorení dohody považoval za svojvoľné, nemajúce oporu vo vykonanom dokazovaní, keďže obe strany popreli konanie smerujúce k uzatvoreniu dohody a iný dôkaz neexistoval. Svedkovia JUDr. D. F., JUDr. V. H., V. A., Q. A. netvrdili, že boli prítomní pri uzatváraní dohody s cieľom rozdávania úplatkov. Pôvodným zámerom bolo prinútiť obvineného Ing. F. F. predat' sporný obecny pozemok, resp. získať ďalšie výhody od obce. Obvinený nepredpokladal, že udanie dôjde tak ďaleko, keďže obvinený Ing. F. F. sa na volebnej korupcii nepodieľal.

Obvinený namietol argumentáciu súdu ohľadne vysvetlenia rozdielu medzi zistením viny a záverom, že skutok bol „objektívne“ zistený. Odôvodnenie rozhodnutia súdu sa podobalo na vyhlásenie viny, a preto bolo nezlučiteľné s prezumpciou nevinu. V súvislosti s tým poukázal na rozsudky ESĽP Paraponiaris proti Grécku, Melich a BECK proti Českej republike, VassiliosStavropoulos proti Grécku.

Obvinený nebol riadne oboznámený a nemohol sa vyjadriť k návrhu na doplnenie dokazovania, ktoré odvolaciemu súdu predložil obvinený Ing. F. F., čím došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces a spravodlivé súdne konanie.

Dovolaciemu súdu navrhol vysloviť, že napadnutým uznesením, rozsudkom súdu prvého stupňa a konaniami, ktoré im predchádzali, došlo k porušeniu jeho základného práva na spravodlivý proces a spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 ústavy, čl. 6 ods. 1, ods. 2 Dohovoru, čl. 40 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 ods. 1, ods. 2 smernice v spojení s ust. § 2 ods. 4, § 168 ods. 1, § 258 ods. 4 Tr. por. Zároveň žiadal predmetné rozhodnutia zrušiť a vec prikázať na prerokovanie a rozhodnutie Špecializovanému trestnému súdu, pracovisko Banská Bystrica.

V doplnení dovolania namietol, že sudca súdu prvého stupňa na hlavnom pojednávaní čítal výpovede svedkov z prípravného konania vo vzťahu k jeho osobe napriek tomu, že tieto neboli vykonané kontradiktórnym spôsobom, keďže nebol upovedomený o termíne výsluchov svedkov a teda mu nebola v prípravnom konaní poskytnutá možnosť spochybniť ich výpovede. Tým došlo k porušeniu jeho práva na obhajobu.

Predseda senátu súdu prvého stupňa v súlade s ustanovením § 376 Tr. por. zaslal rovnopisy dovolania na vyjadrenie prokurátorovi. Doplnenia dovolania a návrhy na prerušenie konania boli doručené priamo najvyššiemu súdu, ktorý ho zaslal prokurátorovi na vyjadrenie.

Prokurátor na predložené podania nereagoval.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) pred vydaním rozhodnutia o dovolaniach skúmal procesné podmienky pre ich podanie a zistil, že dovolania sú prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Tr. por.], boli podané oprávnenými osobami prostredníctvom zvolených obhajcov [§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por., § 373 ods. 1 Tr. por.], v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.) a na zákonom určenom mieste (§ 370 ods. 3 Tr. por.), spĺňajú obsahové náležitosti uvedené v § 374 Tr. por., avšak dovolací súd zistil, že dovolania obvinených je potrebné odmietnuť, pretože nie sú dôvodné.

Najvyšší súd na úvod poznamenáva, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a nie je určené na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších, mimoriadnych, procesných a hmotnoprávných väd. Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená, preto predstavuje výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorá je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, sú z tohto dôvodu striktne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštančia. Dovolací súd preto nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy. Z ustanovenia § 385 ods. 1 Tr. por. *expressis verbis* vyplýva, že je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené. Viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Tr. por.) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Tr. por. z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Tr. por. Podstatné sú teda vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Tr. por. (bližšie viď R 120/2012).

Obvinení Ing. F. F. a F. A. vo svojich podaniach nepriradili jednotlivé námietky k uplatneným dovolacím dôvodom, preto ich subsumpciu z hľadiska obsahu vykonal dovolací súd.

K namietanému porušeniu práva na obhajobu oboma obvinenými je potrebné uviesť, že konštantná judikatúra dovolacieho súdu právo na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Právo na obhajobu garantované čl. 6 ods. 3 Dohovoru, ako aj čl. 50 ods. 3 ústavy nachádza svoj odraz v celom rade ustanovení Trestného poriadku upravujúcich jednotlivé čiastkové obhajovacie práva obvineného v rôznych štádiách trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo osobe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. Z dikcie citovaného dovolacieho dôvodu je totiž jednoznačne zrejmé, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilým dovolacím dôvodom. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu potom o zásadné porušenie práva na obhajobu ide najmä v prípade, keď obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby. Výnimočne môže ísť aj o porušenie iných obhajovacích práv obvineného, ktorých porušenie sa prejaví na jeho postavení zásadným spôsobom.

Takéto pochybenia dovolací súd v konaní nezistil, teda nemožno zaujať stanovisko, že došlo k porušeniu práv na obhajobu obvinených zásadným spôsobom, a teda ku takej skutočnosti, ktorá už sama o sebe

znamená naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. Napriek tomu sa dovolací súd zaoberal aj konkrétnymi námietkami, ktoré v rámci tohto dovolacieho dôvodu obvinení uvádzali v písomných dôvodoch dovolania.

Obvinený Ing. F. F. namietal porušenie zásady prezumpcie nevinny pri vyhotovovaní obžaloby, nevykonanie a odmietnutie navrhnutých dôkazov, čítanie výpovedí svedkov bez splnenia zákonných podmienok, zastavenie trestného stíhania podplácaným osobám, nevyhodnotenie zmeny výpovede svedka Q. A. súdmi nižšieho stupňa.

K neporušeniu prezumpcie nevinny znením obžaloby sa dostatočným spôsobom vyjadril odvolací súd. Dovolací súd sa s jeho názorom stotožňuje a v podrobnostiach na neho odkazuje. K danej problematike navyše dodáva, že prokurátori zvyknú vyhotovovať niektoré dokumenty, vrátane obžaloby, prostredníctvom Informačného systému Patrícia (ďalej len „IS“). Ide o informačný systém prokurátorskej trestnej a civilnej agendy, používaný na získavanie a poskytovanie informácií v súvislosti s výkonom prokurátorského dozoru a oprávnení prokurátora v boji proti kriminalite. Poskytuje informácie o stave, priebehu a výsledkoch prokurátorskej trestnej agendy. Umožňuje tvorbu, archivovanie a elektronické odosielanie rozhodnutí prokurátora (). V IS sú už prednastavené štruktúrované dokumenty. Prokurátori do nich iba dopíšu údaje o obžalovanom, skutok, trestný čin a odôvodnenie. To znamená, že ak prokurátorka použila daný systém, slovné spojenie „čím spáchali“ by do obžaloby automaticky doplnil systém. Prokurátorka by teda nemohla ovplyvniť výslednú podobu dokumentu. V takomto režime systém fungoval dlhé roky. V súčasnosti bolo slovné spojenie zmenené na „čím mal spáchať“.

Ani v prípade, že by prokurátorka vyhotovovala obžalobu „starým spôsobom“, nedopustila by sa porušenia zásady prezumpcie nevinny. Každé podanie je v zmysle ustanovenia § 62 ods. 1 Tr. por. potrebné posudzovať podľa obsahu. Z obžaloby vyplýva, že bola podaná podľa § 234 ods. 1 Tr. por., t. j. výsledky vyšetrovania dostatočne odôvodňovali postavenie obvinených pred súd za spáchanie skutku popísaného v skutkovej vete, ktorý zodpovedá prečinu volebnej korupcie podľa § 336a ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. a) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. j) Tr. zák. formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zák. Nakoľko prokurátorka v obžalobe neuznávala vinu, ale navrhla vykonať dôkazy na hlavnom pojednávaní, je zrejmé, že iba vyjadrila svoje presvedčenie o správnosti postavenia obvinených pred súd. Obdobne platí pri petite uvedenom v odvolaní. Odvolateľ neprejudikuje rozhodnutie odvolacieho súdu, len dáva návrh a je na zvážení súdu, ako rozhodne.

K namietanému rozporu so Smernicou Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/343 z 9. marca 2016 o posilnení určitých aspektov prezumpcie nevinny a práva byť prítomný na konaní pred súdom v trestnom konaní (ďalej len „smernica“) dovolací súd pripomína, že „... podľa čl. 288 Zmluvy o fungovaní Európskej únie je smernica ako právny akt Európskej únie záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená, a to vzhľadom na výsledok, ktorý sa ňou má dosiahnuť, pričom sa voľba foriem a metód ponecháva vnútroštátnym orgánom. Z toho vyplýva, že smernice sa v členských štátoch Európskej únie v zásade neuplatňujú priamo, ale prostredníctvom vnútroštátnych právnych predpisov, ktorými boli prebraté do ich právnych poriadkov, pričom ich orgány sú povinné vykladať vnútroštátne právo (ako celok) euro-konformne, tzn. čo najviac v zmysle znenia a cieľov smernice, aby sa dosiahol ňou sledovaný výsledok (ide o tzv. nepriamy účinok smernice). Súdny dvor síce vo svojej ustálenej judikatúre pripustil aj priamy účinok (aplikáciu) smerníc, avšak iba vtedy, ak uplynula transpozičná lehota a smernica nebola členským štátom vôbec alebo správne prebratá, resp. nie je zabezpečená jej úplná účinnosť, a len pokiaľ smernica, prípadne jej ustanovenie, umožňuje identifikovať jednak konkrétnu povinnosť členského štátu, ako aj oprávnené osoby a to za predpokladu, že obsah dotknutého ustanovenia smernice je bezpodmienečný a presný. Súčasne platí, že priama aplikácia smernice nesmie mať za následok uloženie povinnosti fyzickej alebo právnickej osobe, alebo založenie, resp. sprísnenie trestnej zodpovednosti tých, ktorí sa dopustia porušenia jej ustanovení (pozri napr. rozsudok Súdneho dvora z 26. septembra 1996, Arcaro, C-168/95, EU:C:1996:363, body 36 a 37). Teda priameho účinku smernice sa nemožno dovolávať voči jednotlivcom, ale len proti štátu, bez ohľadu na to či vystupuje ako zamestnávateľ, alebo ako verejný orgán (pozri rozsudok Súdneho dvora z 19. apríla 2007, Farrell, C-

356/05, EU:C:2007:229, body 37 až 40)“ [uznesenie najvyššieho súdu z 28. júna 2018, sp. zn. 2 Tost 23/2018].

Ako vyplýva z tabuľky zhody právneho predpisu s právom Európskej únie (zverejnenej na stránke Národnej rady Slovenskej republiky), jednotlivé články predmetnej smernice boli prevzaté do viacerých zákonov Slovenskej republiky, resp. boli ich súčasťou (v úplnej zhode) už pred prijatím smernice (napr. Trestný poriadok, Trestný zákon). Slovenská republika teda dôsledne prevzala všetky smernicou stanovené pravidlá týkajúce sa prezumpcie nevinu (a práva byť prítomný na konaní pred súdom v trestnom konaní). Pritom euro-konformná aplikácia tejto vnútroštátnej úpravy je podľa dovolacieho súdu plne spôsobilá zaručiť úplnú účinnosť predmetnej smernice a dosiahnuť ňou sledované ciele. Preto priama aplikácia smernice neprichádzala do úvahy.

Pri námietke obvineného vychádzal odvolací súd z relevantných ustanovení Trestného poriadku, ktoré aj podľa názoru dovolacieho súdu vyhodnotil správne. Argumentáciu odvolacieho súdu nemožno taktiež považovať za rozpornú s judikatúrou ESJP alebo čl. 6 ods. 2 Dohovoru. Ako bolo uvedené vyššie, prokurátorka neuznávala vinu, ani sa k vine obvineného žiadnym spôsobom nevyjadrovala. Názor dovolacieho súdu potvrdzuje aj bod 16 a čl. 4 ods. 1 v kapitole 2 smernice (ktorého porušenia sa obvinený domáhal), podľa ktorého sa smernica nedotýka úkonov v rámci trestného stíhania, ktorých cieľom je preukázať vinu podozrivej alebo obvinenej osoby, ako napríklad obžaloba.

Pokiaľ ide o obvineným namietané nevykonanie navrhnutých dôkazov, takúto námietku nemožno úspešne podať v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. Ak uplatnenie práva na obhajobu spočíva aj v navrhovaní dôkazov, zodpovedá mu povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím tomuto návrhu buď vyhovieť alebo ho odmietnuť (§ 272 ods. 3 Tr. por.), alebo rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú (§ 274 ods. 1 Tr. por.) [bližšie R 116/2014-I].

V nadväznosti na to je potrebné poukázať na skutočnosť, že obvinený počas konania predložil viacero návrhov na dokazovanie, resp. doplnenie dokazovania, pričom časti dôkazov, ktoré boli totožné s niektorými návrhmi prokurátorky z obžaloby, bolo vyhovené. Zvyšné nevykonané návrhy (vrátane návrhov prokurátorky) súd prvého stupňa uznesením podľa § 272 ods. 3 Tr. por. odmietol (č. l. 318). Následne podľa § 274 ods. 1 Tr. por. vyhlásil dokazovanie za skončené (č. l. 319). Obvinený navrhol ďalšie doplnenie dokazovania v rámci odvolacieho konania. Odvolací súd na verejnom zasadnutí konanom 20. marca 2018 navrhnuté vykonanie dôkazov podľa § 272 ods. 3 Tr. por. odmietol. Oba súdy svoje uznesenia bližšie odôvodnili v napadnutých rozhodnutiach (str. 14 rozsudku súdu prvého stupňa, str.11 - 12 uznesenia odvolacieho súdu). Nie sú preto v súlade so skutočnosťou tvrdenia obvineného, že odvolací súd sa patrične nevyrovnal s dôvodmi odmietnutia návrhov. Odvolací súd postupoval uvedeným spôsobom z dôvodu, že navrhované dôkazy sa týkali okolností nepodstatných pre rozhodnutie, pričom niektoré dôkazy sa ani netýkali obdobia spáchania skutku, a preto nemohli prispieť k objasneniu skutkového stavu. Ďalšie dôkazy považoval vzhľadom na skutok, kladený obvinenému za vinu, za bezpredmetné. Aj keď odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia výslovne neuviedol návrh obvineného na vypočutie svedka D. Q., z obsahu je zjavné, že ani vykonanie tohto dôkazu nepokladal za potrebné.

Odmietnutím vykonania navrhnutých dôkazov nedošlo k porušeniu práv obvineného, keďže medzi práva obvineného nepatrí vyhovieť všetkým návrhom na vykonanie dokazovania. Je na súdoch zväziť, či navrhnutý dôkaz považujú za relevantný na zistenie skutkového stavu bez dôvodných pochybností. Ak dospejú k negatívnemu výsledku, sú povinné rozhodnúť o odmietnutí dôkazu. Dovolací súd z predloženého spisu pritom zistil, že súdy nižšieho stupňa sa zaoberali všetkými navrhnutými dôkazmi, pričom v prípade ich nevykonania boli návrhy zákonným spôsobom odmietnuté s náležitým odôvodnením. Dôvodnosť odmietnutia však dovolací súd nebol oprávnený skúmať.

Obdobný názor zastáva aj ústavný súd. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich

skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo že boli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (uznesenie ústavného súdu z 31. augusta 2004, sp. zn. IV. ÚS 252/04). Z čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd nevyplýva povinnosť súdneho orgánu vykonať všetky dôkazy navrhnuté v trestnom konaní (vrátane výsluchu svedkov), avšak odmietnutie žiadosti obžalovaného o vykonanie ním navrhovaných dôkazov v trestnom konaní musí byť súdom náležite zdôvodnené (uznesenie ústavného súdu z 11. júla 2012, sp. zn. II. ÚS 258/2012).

Porušením práva na obhajobu nie je ani obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov. Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učinенý v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por. o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., ktorá vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu (bližšie viď R 7/2011). Z uvedeného teda vyplýva, že pod porušenie práva na obhajobu nepatrí hodnotenie a rozsah vykonaného dokazovania súdmi nižšieho stupňa. Je iba na úvahe súdov nižšieho stupňa posúdiť, či pre rozhodnutie vo veci potrebujú vykonať konkrétny dôkaz. Dovolací súd do toho zasahovať nemôže.

V rozpore so skutočnosťou je aj tvrdenie obvineného, že odvolací súd sa nevyrovnal s podstatou námietky ohľadne nemožnosti čítania výpovede svedkov, pretože svedčili v jeho neprospech. Odvolací súd na str. 15 - 16 uznesenia rozviedol skutočnosti svedčiace o zákonnosti čítania výpovedí svedkov z prípravného konania a neporušení čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru.

Dovolací súd na margo námietok taktiež preskúmal okolnosti, za ktorých súd prvého stupňa prečítal predmetné výpovede a zistil, že z jeho strany nedošlo k porušeniu zákona.

Podľa § 264 ods. 1 Tr. por. ak sa svedok odchýli v podstatných bodoch od svojej skoršej výpovede, môže mu byť na návrh prokurátora, obžalovaného alebo obhajcu zápisnica o jeho skoršej výpovedi predložená na vysvetlenie rozporov v jeho výpovediach.

Podľa § 264 ods. 2 Tr. por. predloženie skoršej výpovede podľa odseku 1 spočíva v prečítaní tých častí zápisnice o skoršom výsluchu, ku ktorým sa má vyslúchaný vyjadriť a vysvetliť rozpory medzi svojimi výpoveďami. Zápisnicu prečíta tá zo strán, ktorú určí predseda senátu, ak zápisnicu neprečíta sám alebo ním poverený člen senátu.

Súd prvého stupňa pristúpil k čítaniu výpovedí svedkov z prípravného konania na žiadosť prokurátorky, a to z dôvodu odstránenia rozporov medzi ich výpoveďami z prípravného konania a hlavného pojednávania. Išlo pritom o výpovede uskutočnené po vznesení obvinenia obvinenému Ing. F. F.. Napriek tomu, že na úkonoch sa nezúčastnil obvinený alebo jeho obhajca, dovolací súd nezistil porušenie zákona. Vyšetrovateľ Policajného zboru uznesením z 25. januára 2016, ČVS: PPZ-673/NKA-PK-VY-2015 vzniesol Ing. F. F. (ako aj F. A.) obvinenie pre prečin volebnej korupcie podľa § 336a ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. a) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. j) Tr. zák. formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zák. (č. l. 14 - 16). Obvinený uznesenie prevzal 2. februára 2016 s tým, že išlo o opakovaný pokus o doručenie zásielky z 1. februára 2016 (č. l. 16 rub). Obvinený si zvolil obhajcu 18. februára 2016 (č. l. 51). Dátum predloženia plnomocenstva vyšetrovateľovi nie je zo spisu zrejmý, avšak pripisom z 22. februára 2016 vyšetrovateľ upovedomil obhajcu JUDr. Pavla Kontru o pripravovaných výsluchoch obvineného a svedka JUDr. F. (č. l. 52).

Z uvedeného je zrejmé, že obhajca o úkonoch ani nemohol byť upovedomený, nakoľko účinky zastupovania nastali až doručením splnomocnenia (§ 36 ods. 5 Tr. por.). Na druhej strane účasť obvineného pri výsluchu svedkov bola zabezpečená na hlavnom pojednávaní, pričom jeho účasť v

prípravnom konaní nebola v zmysle ustanovenia § 213 ods. 1 Tr. por. obligatórna (bližšie pozri R 87/2014). Obvinený pritom počas celého prípravného konania nežiadal o zopakovanie výsluchu dotknutých svedkov.

Pokiaľ obvinený poukazoval na ďalšie skutočnosti vyplývajúce z judikátu R 87/2014, tieto neboli aplikovateľné na namietaný prípad. Výsluch svedkov na hlavnom pojednávaní pred čítaním ich výpovedí z prípravného konania za účelom odstránenia rozporov prebehol v súlade so zákonom, keďže svedkovia sa najprv spontánne vyjadrili k veci, následne im boli prípadne kladené otázky zo strany prokurátorky a až po zistení rozporov sa na návrh prokurátorky čítali príslušné časti ich skorších výpovedí. V predmetnom judikáte bola situácia odlišná, keď súd po zložení prísahy svedkom hneď prečítal jeho výpoveď z prípravného konania, čo bolo v rozpore s ustanoveniami § 132 ods. 1 Tr. por. a § 264 ods. 1 Tr. por.

Čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru ustanovuje jedno z minimálnych práv obvineného, a to vyslúchať alebo dať vyslúchať svedkov proti sebe a dosiahnuť predvolanie a výsluch svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok, ako svedkov proti sebe. Z uvedeného článku vyplýva právo obvineného navrhnúť svedkov, ktorí by mali svedčiť v jeho prospech, ako aj vypočúvať svedkov vypovedajúcich v jeho neprospech. Zo znenia ustanovenia nemožno vyvodíť záver, že by súdy nemohli vychádzať z výpovedí svedkov (vykonaných zákonným spôsobom), ktoré usvedčovali obvineného. Pripustenie názoru obvineného by v konečnom dôsledku znamenalo, že súdy by museli prihliadať iba na dôkazy vykonané v prospech obvinených, čím by došlo k popretiu predmetu Trestného poriadku upraveného v ustanovení § 1 Tr. por., ako aj základných zásad Trestného poriadku upravených v ustanovení § 2 ods. 10, ods. 12 Tr. por. Obvinený pritom nepoukázal na konkrétne rozhodnutie ESLP, z ktorého vychádzal jeho názor.

Pokiaľ ide o odmietnutie konfrontácie so svedkami v prípravnom konaní, platí vyššie uvedené, že dovolací súd nemôže preskúmať dôvodnosť rozhodnutia vyšetrovateľa. K porušeniu práva by došlo iba v prípade, že by sa orgány činné v trestnom konaní s návrhmi obvineného na vykonanie dokazovania adekvátnym spôsobom nevyrovnali. Z predloženého vyšetrovacieho spisu je zrejmé, že vyšetrovateľ Policajného zboru odmietol návrhy na doplnenie vyšetrovania, pričom svoj postup náležite odôvodnil (č. l. 56, 290).

Konfrontáciu (za účelom vyjasnenia rozporov) medzi oboma obvinenými a svedkyňou V. A. pritom uskutočnil súd prvého stupňa na hlavnom pojednávaní konanom 22. mája 2017 (č. l. 294). Konfrontácie s ostatnými svedkami vykonané neboli, avšak obvinený mal na hlavnom pojednávaní možnosť sa k výpovediam svedkov vyjadriť a klásť im otázky (s výnimkou zomrelého JUDr. D. F. a svedka H. U., ktorý na hlavné pojednávanie predvolaný nebol, pričom aj vo vzťahu k tomu svedkovi bol návrh na vykonanie dokazovania odmietnutý). Obvinený danú možnosť čiastočne využil, a to aj prostredníctvom obhajcu. V tejto súvislosti je potrebné poznamenať, že obvinený v návrhoch na doplnenie dokazovania v súdnom konaní nežiadal vykonanie konfrontácií z návrhov predložených v prípravnom konaní, t. j. ich vykonanie zrejme nepovažoval naďalej za potrebné.

Podľa § 263 ods. 3 písm. a) Tr. por. zápisnica o výpovedi spoluobžalovaného alebo svedka sa môže prečítať aj vtedy, ak bol výsluch vykonaný spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam tohto zákona a taká osoba zomrela alebo sa stala nezvestnou, pre dlhodobý pobyt v cudzine alebo na neznámom mieste nedosiahnuteľnou, alebo ochorela na chorobu, ktorá natrvalo alebo na dlhší čas znemožňuje jej výsluch alebo ak sa taká osoba ani na opätovné predvolanie súdu k výsluchu bez dôvodného ospravedlnenia nedostaví a jej predvedenie bolo neúspešné; ak ide o výpoveď svedka, u ktorého bol v čase jeho výpovede v prípravnom konaní, ktorá sa má prečítať, dôvodný predpoklad, že na hlavnom pojednávaní ho nebude možné vypočuť, možno jeho výpoveď prečítať len vtedy, ak bol o úkone riadne upovedomený obvinený, a ak má obhajcu, jeho obhajca.

Na aplikáciu ustanovenia § 263 ods. 3 písm. a) Tr. por. sa vyžaduje splnenie dvoch kumulatívnych podmienok - a) zákonne uskutočnený výsluch, b) jedna z vymenovaných skutočností.

Ad a) Trestný poriadok v ustanoveniach § 213 primárne upravuje právo obhajcu zúčastniť sa úkonov prípravného konania. Obvinenému môže byť povolená účasť na vyšetrovacích úkonoch, a to najmä v prípade, že nemá obhajcu a úkon spočíva vo výsluchu svedka, pri ktorom je dôvodný predpoklad, že ho nebude možné vykonať v konaní pred súdom.

Povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní nie je zabezpečovať účasť obvineného na jednotlivých úkonoch, ale umožniť obhajcovi byť prítomný a dohliadať na kontradiktórnosť konania. Obhajoba bola vopred upovedomovaná o každom úkone, pričom obhajca obvineného sa zúčastňoval na úkonoch, kde aktívne dohliadal na záujmy obvineného aj prostredníctvom otázok kladených svedkom.

Výsluch svedka JUDr. D. F. z 26. februára 2016 (č. l. 176-180), ktorý na konci výsluchu predložil svoje poznámky (č. l. 181), do ktorých nahliadal, sa uskutočnil za prítomnosti obhajcu obvineného JUDr. Pavla Kontru. Výsluch svedka bol teda vykonaný zákonným spôsobom.

Ad b) Súd prvého stupňa pri predvolávaní na hlavné pojednávanie vytýčené na 22. mája 2017 zistil, že svedok JUDr. D. F. zomrel. Z oznámenia o úmrtí vyplýva, že svedok zomrel 1. decembra 2016. Z tohto dôvodu jeho účasť na hlavnom pojednávaní nebolo možné reálne zabezpečiť, čo súd na hlavnom pojednávaní deklaroval prečítaním oznámenia o úmrtí (č. l. 317).

Nakoľko na postup v zmysle ustanovenia § 263 ods. 3 písm. a) Tr. por. boli splnené podmienky, súd prvého stupňa prečítal zápisnicu o výsluchu svedka z prípravného konania a jeho poznámky. Obvinený k nim nemal pripomienky.

Súhlas prokurátora a obvineného, ako sa nesprávne domnieva obvinený, nebol potrebný, keďže súd nepostupoval podľa ustanovenia § 263 ods. 1 Tr. por., ale § 263 ods. 3 písm. a) Tr. por. Ustanovenie § 263 ods. 1 Tr. por. sa použije vtedy, ak súd nepovažuje osobný výsluch svedka za potrebný [ako v prípade výpovede svedkyne F. U. (č. l. 317)]. Ustanovenie § 263 ods. 3 písm. a) Tr. por. súhlas procesných strán na čítanie skoršej výpovede nevyžaduje.

K otázke použiteľnosti výpovede svedka z prípravného konania, ktorá je v neprospech obvineného, sa dovolací súd vyjadril vyššie.

Vydanie uznesenia o zastavení trestného stíhania podľa § 215 ods. 3 Tr. por. patrí medzi oprávnenia prokurátora a zákonné inštitúty Trestného poriadku, preto z nich nemožno bez ďalšieho vyvodzovať porušenie práv obvineného, ktorého sa uznesenie nedotklo. Je na prokurátorovi posúdiť, či obvinený prispel k objasneniu taxatívne vymenovaných trestných činov významnou mierou, ktorá by prevyšovala záujem spoločnosti na jeho trestnom stíhaní. Správnosť uznesenia o zastavení trestného stíhania prijatého v inom konaní pritom dovolací súd nebol oprávnený posudzovať. Nad rámec dovolací súd poukazuje na skutočnosť, že vina obvineného bola založená aj na výpovediach iných svedkov, nielen svedkov uvedených v predmetnom uznesení.

Obvinený Ing. F. F. v dovolaní a doplnení dovolania napádal absenciu argumentácie odvolacieho súdu k „svojevoľnému hodnoteniu výpovedí svedkov špecializovaným súdom“ a k „hodnovernosti svedkov“. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na ustálený právny názor ústavného súdu, že „... odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a druhostupňového súdu nemožno posudzovať izolovane, pretože tieto konania z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok“ (uznesenie ústavného súdu zo 16. marca 2005, sp. zn. II. ÚS 78/05, uznesenie ústavného súdu z 3. septembra 2008, sp. zn. III. ÚS 264/08, uznesenie ústavného súdu z 20. novembra 2008, sp. zn. IV. ÚS 372/08, uznesenie ústavného súdu z 2. apríla 2020, sp. zn. I. ÚS 140/2020). „Taktiež v zmysle judikatúry EŠLP pri zamietnutí odvolania sa odvolací súd môže obmedziť na prevzatie odôvodnenia nižšieho súdu (rozsudok EŠLP vo veci Helle proti Fínsku z 19.12.1997, sťažnosť č. 20772/92, body 59 - 60). Uvedené závery zahŕňajú aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (prvostupňového súdu, ako aj druhostupňového súdu), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania.“ (uznesenie

ústavného súdu z 8. októbra 2009, sp. zn. IV. ÚS 350/09, uznesenie ústavného súdu z 2. apríla 2020, sp. zn. I. ÚS 140/2020). Súd prvého stupňa sa na str. 16 - 19 rozsudku podrobne zaoberal jednotlivými zmenami v svedeckých výpovediach a vyhodnotení ich ne/vierohodnosti, ako aj výpoveďou svedka Q. A.. Súd prvého stupňa pritom okrem iného konštatoval, že svedok nenechal svoje výpovede. Odvolací súd sa na str. 11 uznesenia stotožnil s hodnotením dôkazov súdom prvého stupňa, keď uviedol: „Na základe vykonaného dokazovania prvostupňový súd vyvodil správne skutkové závery, pričom sa podrobne zaoberal dôkazmi, tak jednotlivo ako aj v súhrne a svoje závery riadne vysvetlil v odôvodnení rozhodnutia, v intenciách ustanovenia § 168 ods. 1 Tr. por.“ Napriek tomu, že odvolací súd sa výslovne nevyjadril k námietkam obvineného, aj vzhľadom na vyššie uvedené nemožno konštatovať porušenie jeho práv. K smernici sa dovolací súd vyjadril vyššie. Nad rámec dovolací súd upozorňuje, že správnosť záverov súdu prvého stupňa nemohol preskúmať, keďže nie je oprávnený hodnotiť dôkazy a posudzovať z toho vyplývajúci skutkový stav.

Súčasne je nutné zdôrazniť, že odôvodnenie jednotlivých úvah súdov nižšieho stupňa dovolací súd nemôže s ohľadom na ustanovenie § 371 ods. 7 Tr. por. (dovolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné) preskúmať.

Obvinený F. A. namietal porušenie práva na obhajobu z dôvodu nemožnosti vyjadriť sa k návrhu na doplnenie dokazovania predloženého obvineným Ing. F. F. v rámci odvolacieho konania a čítanie výpovedí svedkov z prípravného konania napriek absencii kontradiktórneho spôsobu vykonania dôkazov.

Ako bolo uvedené vyššie, daný dovolací dôvod je naplnený len v prípade porušenia práv na obhajobu zásadným spôsobom. Nakoľko odvolací súd uznesením na verejnom zasadnutí podľa § 272 ods. 3 Tr. por. odmietol vykonanie dôkazov navrhnutých Ing. F. F. (výlučne v jeho prospech), postupom odvolacieho súdu nemohli byť zasiahnuté práva obvineného F. A.. Navyše Trestný poriadok neupravuje povinnosť súdu doručiť návrhy na vykonanie dokazovania spoluobžalovanému. Z ustanovenia § 240 ods. 5 Tr. por. vyplýva iba povinnosť oznámiť druhej strane návrhy na vypočutie svedkov a znalcov na hlavnom pojednávaní najneskôr tri pracovné dni pred konaním hlavného pojednávania, aby protistrana mala dostatok času na prípravu a prednesenie prípadného protinávrhu. Predmetné ustanovenie možno analogicky aplikovať aj na verejné zasadnutie v odvolacom konaní, pričom jeho účelom je zachovanie „rovnosti zbraní“ strán v rámci kontradiktórneho konania.

Obvinený F. A. bol v pozícii spoluobžalovaného, nie protistrany, ktorú reprezentoval prokurátor. Súčasne mu zo strany súdu prvého stupňa bol daný priestor na prezentovanie svojich návrhov na doplnenie dokazovania, ktorý odmietol, keď na hlavnom pojednávaní konanom 22. mája 2017 výslovne uviedol, že nenavrhuje vykonať žiadne ďalšie nové dôkazy (č. l. 307). Následne požiadal o konanie odročeného hlavného pojednávania vo svojej neprítomnosti. Nezúčastnil sa ani verejného zasadnutia odvolacieho súdu (bez ospravedlnenia), pričom podané odvolanie bližšie neodôvodnil. V tejto súvislosti je potrebné dať do pozornosti zásadu *vigilantibus iura scripta sunt* (práva patria len bdelym). Teda patria tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv. Zodpovednosť za zanedbanie uplatnenia svojich procesných práv preto nemožno presúvať na iné osoby.

K ďalšej námietke obvineného je v prvom rade potrebné zdôrazniť, že obvinený v doplnení dovolania nešpecifikoval, ktoré výpovede svedkov z prípravného konania neboli vykonané kontradiktórne a teda nemali byť prečítané. Zároveň uvedené skutočnosti nenamietal počas konania pred súdmi nižšieho stupňa (ani v rámci odvolania, ktoré vôbec neodôvodnil).

Podľa § 371 ods. 4 veta prvá Tr. por. dôvody podľa odseku 1 písm. a) až g) nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom; to neplatí, ak dovolanie podáva minister spravodlivosti.

Vzhľadom na neuplatnenie predmetnej námietky najneskôr pred odvolacím súdom, nebol dovolací súd oprávnený sa ňou bližšie zaoberať. Nad rámec dovolací súd dodáva, že dovolacie konanie neslúži na

nápravu prípadných pochybení, ktoré vznikli ako dôsledok absencie právneho zastúpenia, resp. neznalosti zákona a nedostatočného uplatňovania práv zo strany obvineného. Orgány činné v trestnom konaní poučili obvineného o možnostiach zastúpenia obhajcom. Obvinený napriek tomu vyhlásil, že obhajcu si nezvolil a bude sa obhajovať sám (č. l. 66).

Dovolaciemu súdu zároveň nie je zjavné, v čom mala spočívať námietka ohľadne vysvetlenia rozdielu medzi zistením viny a záverom, že skutok bol „objektívne“ zistený zo strany súdu (obvinený neuviedol, či súdu prvého stupňa alebo odvolacieho súdu), z čoho vyvodzoval porušenie prezumpcie neviny. Ani jeden zo súdov takéto skutočnosti neuvádzal. Napokon, ako bolo uvedené vyššie, predmetom prieskumu dovolacieho súdu nemôže byť odôvodnenie rozhodnutí súdov nižšieho stupňa (§ 371 ods. 7 Tr. por.).

Nad rámec považuje dovolací súd za potrebné uviesť, že zásada prezumpcie neviny, upravená v ustanovení § 2 ods. 4 Tr. por., „... neznamená, že počas trestného konania orgány činné v trestnom konaní a taktiež súd nenadobudnú príslušný stupeň presvedčenia o vine osoby, voči ktorej sa konanie vedie. Predpokladom vznesenia obvinenia podľa § 206 je, aby policajt vzhľadom na zistený skutkový stav nadobudol presvedčenie, že je dostatočne odôvodnený záver, že trestný čin spáchala konkrétna osoba. Na to, aby prokurátor podal obžalobu, sa taktiež vyžaduje, aby ho zistený skutkový stav presvedčil o tom, že je dôvodné postavenie obvineného pred súd. Zásada prezumpcie neviny zabezpečuje osobe, voči ktorej sa konanie vedie, že sa s ňou bude zaobchádzať ako s nevinnou. Teda, že nepreukázaná vina má rovnaké dôsledky ako preukázaná nevina ...“ (Čentéš, J. a kol. Trestný poriadok. Veľký komentár. 2. aktualizované vydanie. Bratislava: EUROKÓDEX, 2015, 4 s.). Na to, aby súd prvého stupňa mohol dospieť k rozhodnutiu o vine alebo nevine obžalovaného, musí dôkazy získané zákonným spôsobom vyhodnotiť podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán (zásada voľného hodnotenia dôkazov). Záver, ku ktorému súd dospel, potom vyjadrí v rozhodnutí, pričom v zmysle ustanovenia § 168 ods. 1 Tr. por. je v odôvodnení rozsudku (ak obsahuje odôvodnenie) povinný uviesť, ktoré skutočnosti považoval za preukázané, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia, akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov spravoval, ako aj dôvody prípadného odmietnutia vykonania dôkazov. Bez bližšieho odôvodnenia (v prípadoch, v ktorých sa odôvodnenie vyžaduje) by bolo rozhodnutie nepreskúmateľné. Súd prvého stupňa takto postupuje aj pri odsudzujúcom rozsudku napriek tomu, že v zmysle ustanovenia § 2 ods. 4 Tr. por. sa každý, proti komu sa vedie trestné konanie, považuje za nevinného, dokým súd nevysloví právoplatným odsudzujúcim rozsudkom jeho vinu. Nakoľko podanie odvolania ako riadneho opravného prostriedku je právom procesných strán, nie povinnosťou, súd prvého stupňa nemôže vopred vedieť, či rozsudok bude predmetom preskúmania odvolacieho súdu alebo nadobudne právoplatnosť v zmysle ustanovenia § 183 ods. 1 písm. b) bod 1. a 2. Tr. por. V prípade riadneho neodôvodnenia výroku o vine by súd prvého stupňa postupoval nielen v rozpore s Trestným poriadkom, ale by sa aj vystavil riziku zrušenia rozsudku odvolacím súdom z dôvodu nejasnosti alebo neúplnosti skutkových zistení. Ak súd prvého stupňa na základe vykonaného dokazovania dospeje k záveru o vine obžalovaného, túto s ohľadom na vyššie uvedené vyjadrí v rozsudku. Odôvodnenie výroku o vine nie je porušením zásady prezumpcie neviny. Opačný názor by znamenal, že ak by obžalovaný nepriznal vinu, súd prvého stupňa by ho musel vždy oslobodiť spod obžaloby, čo je v rozpore s predmetom Trestného poriadku (§ 1 Tr. por.). Iná situácia je v prípade väzobných rozhodnutí, v ktorých prejednávajúce súdy nesmú prejedikovať vinu.

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por., na ktorého naplnenie poukazoval obvinený Ing. F. F., je potrebné podotknúť, že ho možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom. Pokiaľ ide o porušenie zákona, v tejto súvislosti najvyšší súd už stabilne v rámci svojej rozhodovacej činnosti zdôrazňuje, že také porušenie by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 Dohovoru, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku. Z uvedeného potom logicky vyplýva, že v rámci tohto dovolacieho dôvodu možno úspešne uplatňovať aj nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov, ale len vtedy, ak mal, resp. má negatívny materiálny dopad na práva obvineného. K porušeniu

práva na spravodlivý proces by prítom mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie obvineného bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na dôkaze, ktorého vykonanie sa spochybňuje.

Fotografie vyhotovené svedkom Q. A. súd prvého stupňa oboznámil ako listinný dôkaz na hlavnom pojednávaní konanom 22. mája 2017. Obvinený Ing. F. F. sa k nim vyjadril s tým, že návšteva nesúvisela s jeho volebnou kampaňou. Vznik fotografií bez jeho vedomia, resp. súhlasu nenamietal ani obvinený, ani jeho obhajca (č. l. 305). Z hodnotenia dôkazov v rozsudku súdu prvého stupňa je zrejmé, že súd na predmetné fotografie neprihliadal. Vínu obvinených mal ustálenú z jednotlivých svedeckých výpovedí, ktoré považoval za hodnoverné.

Z uvedeného vyplýva, že odsúdenie obvineného nebolo založené na danom dôkaze (a už vôbec nie výlučne alebo v rozhodujúcej miere), preto nemožno konštatovať naplnenie tohto dovolacieho dôvodu.

Pokiaľ ide o obvineným Ing. F. F. tvrdené založenie viny na nezákonných postupoch prokurátorky a súdu prvého stupňa, ktoré obvinený bližšie nešpecifikoval (len poukázal na ostatné body dovolania), tieto nespádajú pod predmetný dovolací dôvod, pričom dovolací súd sa s nimi vyrovnal na iných miestach rozhodnutia.

V nadväznosti na uplatnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. je v prvom rade potrebné zdôrazniť, že dovolanie z citovaného dôvodu možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

V rámci posudzovania existencie tohto dovolacieho dôvodu súd skúma, či skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol správne podradený (subsumovaný) pod príslušnú skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad odôvodňuje naplnenie tohto dovolacieho dôvodu. Do úvahy prichádzajú alternatívy, že skutok mal byť právne kvalifikovaný ako iný trestný čin alebo, že skutok nie je trestným činom.

K uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. je potrebné ďalej uviesť, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o existencii tohto dovolacieho dôvodu je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy prvého a druhého stupňa, teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia, čo je zrejmé z dikcie § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi prvého a druhého stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať (to neplatí len pre dovolanie ministra spravodlivosti podané podľa § 371 ods. 3 Tr. por.).

Obvinený Ing. F. F. namietal nevyužitie prostriedkov nápravy z iného právneho odvetvia, resp. trestný postih ako prostriedok ultima ratio, nenaplnenie znakov skutkovej podstaty prečinu volebnej korupcie, nesprávnosť výkladu § 336a Tr. zák. a § 131 ods. 3 Tr. zák., ako aj porušenie ustanovenia § 163 ods. 3 Tr. por.

Dovolací súd predovšetkým skúmal, či konaním obvineného Ing. F. F. boli naplnené všetky (formálne i materiálne) znaky skutkovej podstaty prečinu volebnej korupcie podľa § 336a ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. a) Tr. zák. Znakmi sa prítom rozumejú znaky objektívnej a subjektívnej povahy tvoriace skutkovú podstatu trestného činu. Len v prípade prítomnosti všetkých znakov možno pokladať spáchaný skutok za trestný čin, ktorý podlieha trestnej zodpovednosti. Okrem obligatórnych znakov skutkovej podstaty trestného činu, ktorými sú objekt (záujem, spoločenský vzťah chránený trestným právom), objektívna stránka (konanie, následok a príčinná súvislosť medzi konaním a následkom), subjekt (páchateľ) a subjektívna stránka (zavinenie, prípadne pohnútko), sa na vyvodenie trestnej zodpovednosti pri prečine vyžaduje naplnenie tzv. materiálneho korektívu v zmysle ustanovenia § 10 ods. 2 Tr. zák., podľa ktorého nejde o prečin, ak vzhľadom na spôsob vykonania činu a jeho následky, okolnosti, za ktorých bol čin spáchaný, mieru zavinenia a pohnútku páchatel'a je jeho závažnosť nepatrná. Jednou z podmienok, aby mohlo byť určité protiprávne konanie kvalifikované ako prečin, je vyššia ako nepatrná závažnosť konania. Na posúdenie závažnosti konania má vplyv spôsob vykonania činu a jeho následky, okolnosti,

za ktorých bol čin spáchaný, miera zavinenia a pohnútka páchatel'a.

V zmysle ustanovenia § 336a ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. a) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. j) Tr. zák. sa prečinu volebnej korupcie dopustí ten, kto priamo alebo cez sprostredkovateľa poskytne, ponúkne alebo sľúbi úplatok tomu, kto má právo voliť, zúčastniť sa na referende alebo na ľudovom hlasovaní o odvolaní prezidenta Slovenskej republiky, aby volil alebo hlasoval určitým spôsobom, pričom čin spácha závažnejším spôsobom konania, a to na viacerých osobách.

Objektom trestného činu volebnej korupcie je záujem na riadnom výkone volebného práva, referenda alebo ľudového hlasovania o odvolaní prezidenta Slovenskej republiky, ako aj na nerušených prípravách volieb prezidenta Slovenskej republiky, do Národnej rady Slovenskej republiky alebo do orgánov miestnej samosprávy, pričom páchatel'om môže byť ktokoľvek (všeobecný subjekt). Objektívna stránka trestného činu spočíva v priamom alebo sprostredkovanom ponúknutí, poskytnutí alebo sľúbení úplatku osobe, ktorá má právo voliť, zúčastniť sa na referende alebo na ľudovom hlasovaní o odvolaní prezidenta Slovenskej republiky za účelom, aby alternatívne volila alebo hlasovala určitým spôsobom, nevolila alebo nehlasovala určitým spôsobom, nevolila alebo nehlasovala vôbec alebo sa nezúčastnila na voľbách, referende alebo ľudovom hlasovaní o odvolaní prezidenta Slovenskej republiky. „Znak sľúbi predstavuje formu prípravy, ktorá sa však hodnotí ako dokonaný trestný čin. V tomto prípade sa pre trestnosť činu nevyžaduje, aby skutočne došlo k poskytnutiu úplatku. Ponúknutím je konanie páchatel'a, ktorým prejavuje ochotu poskytnúť úplatok preto, aby podplácané subjekty pri činnosti alebo výkone svojich právomocí vyhovelí jeho požiadavke. Týmto konaním môže byť akýkoľvek výslovný alebo konkludentný návrh na poskytnutie úplatku. V tomto prípade sa pre trestnosť činu nevyžaduje, aby skutočne došlo k poskytnutiu úplatku. Poskytnutím úplatku je jeho priame (bezprostredné) odovzdanie (v peňažnej alebo v nemateriálnej forme), ale aj nepriame poskytnutie materiálnej či inej výhody alebo vo forme poskytnutia protislužby. K poskytnutiu úplatku môže dôjsť aj bez predchádzajúceho sľubu. Pri kvalifikácii konania páchatel'a tohto trestného činu nie je podstatné, či k poskytnutiu úplatku skutočne došlo. Minimálny finančný limit poskytnutého úplatku pri tomto trestnom čine nie je určený, pričom na trestnosť činu sa nevyžaduje, aby jeho hodnota predstavovala aspoň malý prospech. Z uvedeného dôvodu je poskytnutie akéhokoľvek úplatku v súvislosti s niektorou formou protiprávneho konania uvedenou v tomto ustanovení hodnotené ako trestné“ (Burda, E., Čentěš, J., Kolesár, J., Záhora, J. a kol. Trestný zákon. Osobitná časť. Komentár. II. diel. 1. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2011, 1106 s.). V zmysle ustanovenia § 131 ods. 3 Tr. zák. sa úplatkom rozumie vec alebo iné plnenie majetkovej či nemajetkovej povahy, na ktoré nie je právny nárok. „Úplatkom možno rozumieť každú neoprávnenú výhodu, resp. zvýhodnenie v podobe plnenia majetkovej alebo nemajetkovej povahy, t. j. také zvýhodnenie, ktoré sa poskytuje podplatenj osobe alebo, ktoré sa má poskytnúť podplácanj osobe, alebo s jej súhlasom inej osobe a na ktoré táto ani iná osoba nemá právny nárok. Ide teda o neoprávnenú výhodu, ktorú dostáva podplácaný alebo s jeho súhlasom iná osoba. Spravidla spočíva v priamom majetkovom prospechu či už finančnom, alebo materiálnom, ale môže ísť aj o výhodu iného druhu, napríklad aj o protislužbu. Z hľadiska naplnenia tohto znaku nie je rozhodujúca výška úplatku a zákon ani neustanovuje žiadnu hodnotovú hranicu. Výšku úplatku je potrebné hodnotiť v súvislosti s ďalšími okolnosťami, ktoré určujú stupeň závažnosti tohto činu. V oblasti výkonu verejnej moci však zásadne nemožno tolerovať žiadne úplatky, a to ani nepatrnej hodnoty“ (Burda, E., Čentěš, J., Kolesár, J., Záhora, J. a kol. Trestný zákon. Všeobecná časť. Komentár. I. diel. 1. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2010, 996 s., porovnaj R 17/1978). Z hľadiska subjektívnej stránky sa vyžaduje úmyselné zavinenie. Podľa § 15 Tr. zák. trestný čin je spáchaný úmyselne, ak páchatel' a) chcel spôsobom uvedeným v zákone porušiť alebo ohroziť záujem chránený zákonom, alebo b) vedel, že svojím konaním môže také porušenie alebo ohrozenie spôsobiť, a pre prípad, že ho spôsobil, bol s tým uzročený.

V zmysle ustanovenia § 127 ods. 12 Tr. zák. sa viacerými osobami rozumejú najmenej tri osoby.

Podľa § 20 Tr. zák. ak bol trestný čin spáchaný spoločným konaním dvoch alebo viacerých páchatel'ov (spolupáchatelia), zodpovedá každý z nich, ako keby trestný čin spáchal sám.

O spoločné protiprávne konanie ide vtedy, ak a) každý zo spolupáchatel'ov svojím konaním naplní

všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu; b) každý zo spolupáchateľov svojím konaním naplní jeden zo znakov objektívnej stránky trestného činu a ich súhrn naplnia všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu; c) jednotlivé zložky spoločnej trestnej činnosti samy o sebe konanie nenapĺňajú, v súhrne predstavujú konanie opísané v skutkovej podstate trestného činu.

Pri spolupáchateľstve sa vyžaduje spoločný úmysel každého zo spolupáchateľov, t. j. si musia byť vedomí, že trestný čin páchajú spoločným konaním, ktoré smeruje k naplneniu predtým vymedzeného cieľa.

Dovolací súd pri posudzovaní naplnenia znakov skutkovej podstaty trestného činu, zo spáchania ktorého bol obvinený Ing. F. F. uznaný za vinného, vychádzal zo skutkových okolností ustálených súdmi nižšieho stupňa. Ako bolo uvedené vyššie, takto zistený skutkový stav nie je dovolací súd oprávnený skúmať a meniť.

Obvinený v postavení kandidáta na funkciu starostu obce v spolupráci s ďalšími osobami sľuboval a aj ich prostredníctvom odovzdal alkohol a „pochutiny“ niekoľkým (najmenej šiestim) osobám rómskeho pôvodu, aby ho volili vo voľbách do orgánov samosprávy obcí, ktoré sa konali 15. novembra 2014. Napriek minimálnej hodnote jednotlivých odovzdaných vecí, tieto je jednoznačne potrebné považovať za úplatok. Ako vyplýva z vyššie uvedenej argumentácie, v prípade trestného činu volebnej korupcie nie je rozhodujúca výška úplatku, pričom v oblasti výkonu verejnej moci nemožno tolerovať ani úplatky nepatrnej hodnoty. V tejto súvislosti sa dovolací súd nestotožnil ani s porovnávaním obvineného s inštitútom darovacej zmluvy. Pri darovacej zmluve dochádza ku konsenzu medzi darcom a obdarovaným. Darca bezplatne prenecháva, resp. sľubuje predmet darovania obdarovanému. Naopak, pri úplatku podplácajúci niečo odovzdáva alebo sľubuje podplácanému za účelom, aby podplácaný určitým spôsobom konal alebo sa konania zdržal.

Pokiaľ ide o princíp ultima ratio (posledný, krajný prostriedok), t. j. prednostné použitie prostriedkov nápravy z oblasti netrestného práva pred kriminalizáciou, tento princíp v danom prípade nebol aplikovateľný. Ak páchateľ svojím konaním naplní zákonné znaky skutkovej podstaty trestného činu, je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní a súdu vyvodiť trestnoprávnu zodpovednosť postupom podľa Trestného poriadku (R 96/2014). Zároveň podanie ústavnej sťažnosti na neústavnosť volieb do samosprávneho orgánu obce by zrejme nemohlo predstavovať účinný prostriedok nápravy. Z rozhodovacej činnosti ústavného súdu síce vyplýva, že „Ústavný súd tzv. kupovanie hlasov rómskych voličov ... hodnotí zo všetkých tvrdení sťažovateľa ako najzávažnejšie porušenie ustanoveného zákazu volebnej kampane, pretože ide o aktivitu na získanie voličských hlasov počas volieb, ktorá zasahuje do samotnej podstaty volebného (aktívneho či pasívneho) práva zaručeného v čl. 30 ústavy. Takéto obmedzenie nesie so sebou také veľké nebezpečenstvo pre slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti, že od ústavného súdu vyžaduje veľmi prísne posúdenie“ (uznesenie ústavného súdu z 26. apríla 2004, sp. zn. PL. ÚS 5/03) a „(...) Poskytnutie „protihodnoty“ za hlasovanie vo voľbách je protiústavné, lebo účelom aktívneho volebného práva je možnosť účasti na správe vecí verejných, a nie bezprostredný materiálny prospech“ (nález ústavného súdu z 22. augusta 2006, sp. zn. PL. ÚS 6/06), súčasne však musí ísť o takú intenzitu porušenia, ktorá je spôsobilá ovplyvniť výsledok volieb. „Ústavný súd v časti, v ktorej vyhodnotil dokazovanie o tomto tvrdení sťažovateľa, konštatoval, že jeho podstata spočívala v tom, že asi tridsiatim rómskym voličom boli prisľúbené a následne odovzdané peňažné čiastky za to, že budú voliť odporcu ako kandidáta na primátora mesta. (...) Tento počet je však vzhľadom na všetky okolnosti danej veci vrátane počtu oprávnených voličov a rozdielu v počte platných hlasov odovzdaných pre jednotlivých kandidátov pre voľbu na primátora mesta ... sám osebe zjavne nespôsobilý ovplyvniť slobodnú súťaž politických síl počas napadnutých volieb v Dunajskej Stredě. *** Ústavný súd už konštatoval, že základným predpokladom úspešnosti návrhu na vydanie rozhodnutia ústavného súdu o neplatnosti voľby kandidáta na poslanca alebo starostu (primátora) je zistenie, že došlo k porušeniu ustanovení volebného zákona spôsobom, ktorý mohol ovplyvniť výsledok voľby dotknutého kandidáta“ (uznesenie ústavného súdu z 26. apríla 2004, sp. zn. PL. ÚS 5/03). K rovnakému záveru dospel ústavný súd aj v uznesení zo 16. apríla 2008, sp. zn. PL. ÚS 38/07.

Z uvedeného je zrejme, že v prípade nedostatočného počtu ovplyvnených voličov nekalými praktikami jednotlivých kandidátov, ústavný súd nepristupoval k vyhláseniu volieb za neplatné, nakoľko nízky počet prípadov nebol spôsobilý zmeniť výsledky. K opačnému názoru dospel ústavný súd v prípade, ak kupovanie hlasov bolo v intenzite umožňujúcej ovplyvniť výsledky volieb (pozri nález ústavného súdu z 22. augusta 2006, sp. zn. PL. ÚS 6/06).

V prejednávanej veci by šesť preukázateľne podplatených osôb zrejme nestačilo na zmenu výsledkov volieb.

Zároveň znenie ustanovenia § 336a Tr. zák. neodporuje podstate volebnej kampane, ako sa mylne domnieva obvinený. Z dôvodovej správy k zákonu č. 262/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „zákon č. 262/2011 Z. z.“), ktorý nadobudol účinnosť 1. septembra 2011, vyplýva potreba trestnoprávneho postihu kupovania voličských hlasov zavedením nového trestného činu volebnej korupcie. A to z dôvodu, že „kupovanie voličských hlasov je najväčším problémom a najčastejším dôvodom vyhlásenia neplatnosti volieb. ... Ide o konanie, ktoré so sebou nesie veľké nebezpečenstvo pre slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti a zasahuje do samotnej podstaty volebného práva zaručeného Ústavou Slovenskej republiky. So zreteľom na závažnosť a rozšírenosť tohto nežiaduceho protispoločenského javu je plne opodstatnené reagovať naň aj normami Trestného práva. Je tomu tak aj v iných demokratických krajinách, napr. v Rakúsku, Nemecku, či Švajčiarsku“ (dôvodová správa k zákonu č. 262/2011 Z. z., čl. II, bod 36).

Volebnou kampaňou sa v zmysle ustanovenia § 30 ods. 1 zákona č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí rozumie činnosť politickej strany, nezávislého kandidáta, prípadne ďalších subjektov zameraná na podporu alebo slúžiaca na prospech kandidujúcej politickej strany alebo nezávislého kandidáta vrátane inzercie alebo reklamy prostredníctvom rozhlasového a televízneho vysielania podľa odseku 4, hromadných informačných prostriedkov, plagátov alebo iných nosičov informácií.

Obvinený v súvislosti s vedením volebnej kampane poukázal na nález (pozn. aut.: správne má byť uznesenie) ústavného súdu z 25. februára 2015, sp. zn. PL. ÚS 33/2014. K rovnakému záveru ako je uvedený v namietanom rozhodnutí dospel ústavný súd aj v skoršom uznesení z 18. februára 2015, sp. zn. PL. ÚS 64/2014. Ústavný súd pripustil vedenie volebnej kampane prostredníctvom volebnej agitácie vrátane majetkového obsahu, avšak išlo o verejné predvolebné sľuby adresované širšiemu okruhu potenciálnych voličov, nie sľubovanie a odovzdávanie predmetov konkrétnym voličom, ktoré už má od 1. septembra 2011 trestnoprávny rozmer. Navyše, v uznesení uvádzanom obvineným nebolo kupovanie hlasov preukázané. Zároveň ústavný súd aj v predmetnom uznesení zdôraznil, že „... nie je orgánom činným v trestnom konaní, a preto ani nemôže v konaní o volebných sťažnostiach nahrádzať činnosť týchto orgánov. Úlohou ústavného súdu je zistiť, či v priebehu volieb, resp. v období bezprostredne predchádzajúcom voľbám došlo k takým protiprávnym, resp. iným nekalým (neakceptovateľným) konaniam či aktivitám účastníkov toho konania a tiež ďalších aktérov volebného procesu, ktoré by mali takú intenzitu, že by boli spôsobilé reálne spochybníť vyhlásený výsledok volieb“ (uznesenie ústavného súdu z 25. februára 2015, sp. zn. PL. ÚS 33/2014).

V súlade s vyššie uvedenou argumentáciou sa potom nemožno stotožniť s názorom obvineného, že odvolací súd dospel k extenzívnemu výkladu pri posudzovaní jeho konania. Aj do účinnosti zákona č. 262/2011 Z. z. bolo kupovanie hlasov nezákonné, avšak mohlo mať iba dopad na platnosť volieb (pozri nález ústavného súdu z 22. augusta 2006, sp. zn. PL. ÚS 6/06). Kandidát, konajúci v rozpore so zákonom, nebol nijako postihnutelný. Nakoľko došlo k rozmachu „neférového“ konania kandidátov, ovplyvňujúceho výsledky volieb a čistotu výkonu volebného práva, zákonodarca pristúpil k zavedeniu trestnoprávneho postihu takéhoto správania prostredníctvom trestného činu volebnej korupcie. Skutková podstata daného trestného činu pritom nezahŕňa konanie spočívajúce vo volebnej agitácii na predvolebných mítingoch, kde neurčitej mase potenciálnych voličov sú rozdávané materiálne veci s logom kandidáta, resp. politickej strany alebo je poskytované občerstvenie. Takéto konanie nepovažoval

za neprípustné ani ústavný súd (porovnaj nález ústavného súdu z 22. augusta 2006, sp. zn. PL. ÚS 6/06 a uznesenie ústavného súdu z 18. februára 2015, sp. zn. PL. ÚS 64/2014).

Obranu obvineného (s poukazom na rozhodnutia EŠLP a najvyššieho súdu, sp. zn. Tpj 27/2017), že zo znenia ustanovenia § 336a Tr. zák. a výkladu ústavného súdu nemohol vedieť, aké konanie zakladá trestnú zodpovednosť, považoval dovolací súd za účelovú. Z rozhodnutí ústavného súdu (predchádzajúcich voľbám do orgánov samosprávy obcí v roku 2014) vyplýva, že kupovanie hlasov patrí medzi najzávažnejšie porušenie zákazu volebnej kampane. Súčasne skutková podstata trestného činu volebnej korupcie, upravená v ustanovení § 336a Tr. zák., dáva od 1. septembra 2011 jasnú odpoveď, aké správanie je slovenským právnym poriadkom netolerované, pričom zákonodarca nenechal žiadne medzery, ktoré by súdy vyplňali vlastným výkladom. Obvinený preto nebol podrobený svojvoľnému trestnému stíhaniu a odsúdeniu, ani nedošlo k porušeniu čl. 49 ústavy.

Vzhľadom na uvedené taktiež nemožno konanie obvineného klasifikovať ako nepatrné a následne aplikovať tzv. materiálny korektív.

V rozpore so skutočnosťou sú aj tvrdenia obvineného o absencii zákonných náležitostí rozsudku, nezachovaní totožnosti skutku, prekvapujúcom rozhodnutí a z toho vyplývajúcej nemožnosti predkladať dôkazy slúžiace na obhajobu. Skutková veta obsahuje časové rozhranie, v ktorom sa skutok stal (pred voľbami a aj počas volieb do orgánov samosprávy obcí, ktoré sa konali 15. novembra 2014 .... minimálne dva dni pred voľbami, ale aj v deň volieb ...). Aj keď prokurátorka a súd prvého stupňa vymedzili časové obdobie všeobecne, zo znenia skutkovej vety je zrejmé, že obvinený sa konania dopustil v rozmedzí pár dní pred voľbami a 15. novembrom 2014 (dňom konania volieb). Miesto spáchania skutku taktiež vyplýva zo skutkovej vety, a to obec U. X., za starostu ktorej kandidoval. Konkrétne množstvo „pochutín“ (alkohol bol špecifikovaný - pollitrová fľaša vodky), ktoré bolo odovzdané jednotlivým osobám, resp. špecifikovanie počtu jednotlivých druhov nebolo rozhodujúce pre ustálenie viny a naplnenie skutkovej podstaty trestného činu volebnej korupcie, keďže úplatok môže mať aj nepatrnú hodnotu. Skutok bol teda vymedzený dostatočne jasne, aby nemohol byť zameniteľný s iným skutkom.

Skutková veta v rozsudku súdu prvého stupňa bola oproti obžalobe doplnená na základe dokazovania o slová „aj“ a „ale aj v deň volieb“. Súd prvého stupňa viedli k doplneniu skutkovej vety výsledky dokazovania na hlavnom pojednávaní (str. 15 rozsudku). Správnosť takéhoto postupu odobril aj odvolací súd, ktorý sa na str. 14 uznesenia rozsiahlym spôsobom vyjadril k zachovaniu totožnosti skutku. Dovolací súd k tomu zdôrazňuje, že totožnosť skutku je zachovaná, ak je zachovaná totožnosť konania páchatel'a alebo následku jeho protiprávnej činnosti aspoň čiastočne, pričom na ňu nemajú vplyv ani zmeny v jednotlivých okolnostiach, ktoré skutok individualizujú, napríklad čas, miesto, spôsob jeho vykonania. Skutok je teda možné počas konania upravovať, a to v závislosti od vykonaných dôkazov a získaných poznatkov o relevantných skutočnostiach, nemôže sa však meniť jeho podstata daná účasťou obvineného na určitej udalosti, z ktorej vzišiel škodlivý následok. Súd prvého stupňa vo výrokovej časti rozsudku reflektoval na vykonané dokazovanie a v jeho súlade spresnil skutkovú vetu z obžaloby, pričom totožnosť skutku zostala zachovaná. Dovolací súd nezistil podstatné rozdiely medzi obžalobou a rozsudkom. Účasť obvineného na danej trestnej činnosti sa nemenila, len sa spresnila aj o jej páchanie v deň konania volieb. V nadväznosti na to je potrebné zdôrazniť, že upresnenie skutku nemalo vplyv na právnu kvalifikáciu, keďže trestným bolo už odovzdanie alkoholu a „pochutín“ minimálne 2 dni pred konaním volieb. Zároveň obvinenému bol kladený za vinu aj príslub úplatku počas volieb, čo samo o sebe je taktiež trestné. Súd prvého stupňa teda iba upravil skutok tak, aby zodpovedal skutočnému stavu vecí, ktorý vyplynul z dokazovania. Nakoľko dokazovanie prebiehalo na hlavnom pojednávaní, ktorého sa zúčastnil obvinený aj jeho obhajca, nemožno prisvedčiť tvrdeniu obvineného o prekvapujúcom rozhodnutí a o porušení jeho práv na obhajobu. Navyše, relevantné dôkazy na svoju obhajobu mohol predložiť i odvolaciemu súdu.

Obvinený F. A. nenamietal skutočnosti, ktoré by bolo možné podradiť pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., ale len hodnotil vykonané dôkazy, resp. skutkové okolnosti (nepreukázanie

dohody medzi obvinenými) preto sa dovolací súd vo vzťahu k nemu týmto dovolacím dôvodom nezaoberal.

Obsahom dovolaní oboch obvinených bolo tiež posudzovanie dôkazov a polemizovanie so závermi súdov nižšieho stupňa. Takéto námietky, smerujúce k hodnoteniu dôkazov spôsobom, ktorý by zodpovedal predstavám obvinených, však svojim obsahom nenapĺňajú žiaden dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

Obdobné platí pre vyvodzovanie pochybností o nestrannosti súdu z nevykonania dôkazov navrhnutých obvineným Ing. F. F.. V tejto súvislosti je zároveň potrebné zdôrazniť, že zaujatosť sudcov a prokurátorov možno namietat' cez dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. e) Tr. por., ktorý obvinený neuviedol, pričom ani podľa obsahu nebolo možné jeho všeobecné námietky podradiť pod daný dovolací dôvod (dovolací súd sa s tvrdeniami obvineného vyrovnal v rámci iných námietok). Navyše, v zmysle ustanovenia § 32 ods. 6 Tr. por. nemožno namietat' procesný postup orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu.

Obvinený Ing. F. F. ďalej podal dovolaciemu súdu návrh na prerušenie konania a podanie návrhu na začatie prejudiciálneho konania. V podaní obvinený citoval ustanovenie § 1 Občianskeho súdneho poriadku a ustanovenie § 109 ods. 1 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku (prerušenie konania), podľa ktorého je potrebné postupovať, hoci dovolanie bolo podané podľa Trestného poriadku. Na trestné konanie pritom nemožno aplikovať civilné právo. Navyše, Občiansky súdny poriadok bol účinný len do 30. júna 2016, kedy ho nahradili 3 samostatné kódexy (Civilný sporový poriadok, Civilný nesporový poriadok a Správny súdny poriadok).

Obvinený opätovne namietal porušenie zásady prezumpcie neviny prokurátorkou pri podaní obžaloby. Nakoľko z bodu 16 a čl. 4 ods. 1 kapitoly 2 smernice vyplýva, že úkony prokuratúry sú vyňaté zo zákazu verejného vyhlásenia o vine, dovolací súd nevhliadol dôvod na prerušenie konania a predloženie prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru ES podľa § 234 Zmluvy o založení ES.

Bližšie sa uvedenou problematikou dovolací súd zaoberal pri obdobných námietkach obvineného v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.

V doplnení návrhu na prerušenie konania a predloženie prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru ES obvinený namietal nesúlad ustanovení § 2 ods. 10 Tr. por. a § 285 písm. a) až c) Tr. por. s bodom 22 a čl. 6 smernice, ako aj s čl. 48 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie, keďže súdy na základe slovenského právneho poriadku priznávajú určitej skupine obyvateľov právo klamať orgánom činným v trestnom konaní zo zisťných dôvodov, na podklade klamlivých výpovedí niekoho odsúdiť, zároveň v prípade pochybností nepriznáva právo rozhodnúť v prospech obžalovaného.

Z tabuľky zhody právneho predpisu s právom Európskej únie (zverejnenej na stránke Národnej rady Slovenskej republiky) vyplýva, že obvineným uvádzané ustanovenia Trestného poriadku sú v úplnej zhode s čl. 6 smernice. Zároveň čl. 6 smernice je obsiahnutý nielen v ustanovení § 2 ods. 10 Tr. por., ale aj v § 2 ods. 11 Tr. por., podľa ktorého súd môže vykonať aj dôkazy, ktoré strany nenavrhlí a strany majú právo nimi navrhnutý dôkaz zabezpečiť. V prípade, že súdy považujú dokazovanie za nedostatočné, resp. jednostranné, Trestný poriadok im dáva možnosť aktívne zasiahnuť. Pokiaľ ide o namietané klamanie orgánom činným v trestnom konaní, dovolací súd poukazuje na poučovaciu povinnosť v zmysle ustanovenia § 131 ods. 1 posledná veta Tr. por. (svedok musí byť vždy poučený o tom, že je povinný vypovedať pravdu, nič nezamlčať, a o trestných následkoch krivej výpovede) a povinnosť zložiť prísahu podľa § 131 ods. 3 Tr. por. (pri výsluchu na hlavnom pojednávaní alebo verejnom zasadaní je svedok povinný zložiť prísahu s výnimkou výsluchu svedka podľa odseku 2 - výsluch agenta). Ak svedok klame, dopúšťa sa trestného činu krivej výpovede a krivej prísahy podľa § 346 Tr. zák.

Nie je v súlade so skutočnosťou ani argumentácia obvineného, že v prípade akýchkoľvek pochybností

nemá súd možnosť rozhodnúť v prospech obžalovanej osoby. Ak zostanú dôvodné pochybnosti o skutkovej otázke, ktoré nemožno odstrániť vykonaním ďalších dostupných dôkazov, súd musí rozhodnúť v prospech obžalovaného v zmysle princípu in dubio pro reo (v pochybnostiach v prospech) a obžalovaného oslobodiť spod obžaloby podľa § 285 písm. a) až c) Tr. por.

K prezumpcii nevinoty, ktorá je obsiahnutá v čl. 49 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie (a je podľa obsahu totožná s § 2 ods. 4 Tr. por.) sa dovolací súd vyjadril vyššie.

Vzhľadom na uvedené dovolací súd nezistil dôvod na prerušenie konania a predloženie prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru ES. Nad rámec dovolací súd upozorňuje, že nespokojnosť obvineného s rozhodnutím súdov nižšieho stupňa nezakladá dôvod na vyhovieenie jeho žiadosti.

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že v rozsahu námietok obvinených Ing. F. F. a F. A. neboli splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por., a preto najvyšší súd ich dovolania podľa § 382 písm. c) Tr. por. uznesením na neverejnom zasadnutí odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.